

INFORMÁTOR

SLOVENSKEJ ARCHEOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI PRI SAV

II/1991/1

NITRA

ZJAZD SLOVENSÝCH ARCHEOLÓGOV '91

V dňoch 13.-15. februára 1991 sa v Domove vedeckých pracovníkov Slovenskej akadémie vied v Smoleniciach uskutočnil Zjazd slovenských archeológov. Podujatia, ktoré zorganizovala Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV v spolupráci s Archeologickým ústavom SAV v Nitre, sa zúčastnilo do sto profesionálnych archeológov a záujemcov o túto vednú disciplínu. Účastníci, združení v spomenutej vedeckej spoločnosti, zároveň reprezentovali 28 pracovísk z územia Slovenska zapojených do archeologickej vedeckovýskumnej činnosti. Najväčší počet účastníkov bol z Archeologického ústavu SAV v Nitre, Archeologického múzea SNM v Bratislave, ale nechýbali ani pedagógovia z Filozofickej fakulty UK v Bratislave a archeológovia regionálnych múzeí a pamiatkových inštitúcií.

Cieľom rokovania bolo zhodnotiť súčasný stav a perspektívy archeologickej práce a výskumu v nových spoločensko-ekonomických podmienkach, prediskutovať možnosti zdokonalenia dokumentačného systému a spôsobu deponovania archeologických nálezov, zaoberať sa úlohou a poslaním Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV, otázkou spolupráce so záujemcami o archeológiu, a v neposlednom rade oboznámiť sa s najnovšími výsledkami terénneho výskumu.

Úvodný príhovor v mene Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV predniesla jej predsedníčka PhDr. D. Bieliková, CSc., ktorá informovala prítomných o postavení SAS v rámci SAV a o jej programovom zameraní v nasledujúcom období, prerokovanom a schválenom valným zhromaždením v novembri 1990. Riaditeľ Archeologického ústavu v Nitre J. Bujna, CSc., vo svojom stručnom a výstižnom referáte zhrnul najzávažnejšie problémy späté s rozvojom a budúcnosťou slovenskej archeológie, pričom zdôraznil potrebu ich naliehavého a neodkladného riešenia. Jeho slová vyvolali búrlivú diskusiu, súvisiacu predovšetkým s účinnou ochranou a so záchranou nehnuteľných archeologických pamiatok i nálezov, ktorú možno dosiahnuť len prostredníctvom dôsledných úprav súčasnej legislatívy. V záujme skonkretizovania výsledkov rokovania zjazd zvolil návrhovú komisiu v zložení PhDr. S. Šiška, CSc. - predseda, Doc. PhDr. M. Novotná, DrSc., PhDr. M. Lamiová, CSc., PhDr. J. Labuda - členovia, a poveril ju, aby v závere zasadnutia predložila návrh uznesenia (pozri Závěry Zjazdu slovenských archeológov).

Náležitú pozornosť venovali účastníci zjazdu aj návrhu Archeologického ústavu SAV v Nitre na zavedenie dokumentačnej karty údajov pre centrálnu evidenciu archeologických lokalít na Slovensku, ktorý v mene kolektívy spolupracovníkov predložili J. Bujna, CSc., a PhDr. I. Kuzma. Aktuálnych otázok slovenskej archeológie, časopiseckej literatúry v uplynulom období a výučby archeológie na vysokej škole sa vo svojich podnetných diskusných príspevkoch dotkli Doc. PhDr. I. Štefanovičová, CSc., PhDr. E. Krekovič, CSc., a Doc. PhDr. M. Novotná, DrSc.

Samostatný blok bol venovaný vzťahu profesionálnych archeológov a dobrovoľných spolupracovníkov, najmä zberateľov a prieskumníkov z radov mládeže i dospelých. J. Kormoš, poverený II. celoštátnym aktívom vedúcich archeologických krúžkov, tlmočil uznesenie spojené s prerokovanou otázkou, prijaté na nom. Stanovisko Komisie pre spoluprácu so záujemcami o archeológiu, ktorá vznikla pri výbere Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV, predniesol jej predseda prom. hist. J. Moravčík (pozri Návrh programu spolupráce...). O skutočnom zaujme a zariadenosti amatérov svedčia i vystúpenia ďalších dvoch účastníkov zjazdu, ktorí oboznámili prítomných s výsledkami prieskumu v Žiarskej kotline (P. Mosný) a s poznatkami o priebehu starých obchodných ciest územím Záhoria (J. Stupavský).

Podstatnú časť rokovania tvorili informatívne prednášky o nových výskumoch na Slovensku. V ich úvode si prítomní prostredníctvom milej spomienkovej črtky z pera J. Labudu pripomenuli tohoročné významné jubileum Andreja Kmeťa a jeho prie-

kopnicku činnosť na poli slovenskej archeológie. Prvé referáty sa zaoberali metodikou terénneho výskumu najstarších paleolitických lokalít v Európe (L. Bánesz) a objavom paleolitických sídlisk po vypustení Oravskej priehrady (J. Bárta). Dobe rímskej boli venované príspevky M. Lamiovej (výskum v Ostrovanech, okr. Prešov), V. Turčana a V. Drahošovej (prieskum a výskum v Skalici-Trávniku). J. Hromada a V. Varsik informovali o výsledkoch výskumu polykultúrnej lokality vo Veľkom Mederi (Čalove) a M. Mácelová o veľkomoravskom a poveľkomoravskom hrádku Priekopa vo Zvolene-Môtovej. O historickoarcheologickom výskume stredovekej architektúry referovali V. Hanuliak (Slovenská Ľupča), P. Bednár s I. Staníkom (Nitriansky hrad) a J. Chovanec (Malá Bara, okr. Trebišov).

V samostatnom tematickom bloku odzneli príspevky zamerané na územie Bratislavy a jej najbližšie okolie. Týkali sa archeologického výskumu v historickom mestskom jadre (J. Hoško, B. Lesák, Z. Farkaš), v rímskej Gerulate-Rusovciach (J. Halagan), na lokalite z doby rímskej v Bratislave-Dúbravke (K. Elschek) a na citadele Devínskeho hradu (V. Plachá, J. Hlavicová). Prednášky zaoberajúce sa jednotlivými náleziskami vhodne doplnili širšie koncipované referencie o súčasných poznatkoch archeobotaniky (E. Hajnalová), o medzinárodnom výskume hudobných nástrojov v archeológii (D. Staššiková-Štukovská) a o prezentácii pamiatok hornogermánskeho limitu (T. Kolník).

V priebehu podujatia zasadala i Komisia pre terénny archeologický výskum na Slovensku, zložená zo zástupcov zainteresovaných inštitúcií, t. j. Archeologického ústavu SAV v Nitre, Slovenského národného múzea a Filozofickej fakulty UK v Bratislave, regionálnych múzeí a pamiatkových organizácií. Riešila konkrétne úlohy výskumnej činnosti v roku 1991. Medzi účastníkov zjazdu zavítal i zástupca Ministerstva kultúry SR PhDr. D. Rexa, ktorý ubezpečil prítomných, že tento rezort vyvinie adekvátne úsilie na podporu a realizáciu návrhov súvisiacich so ochranou a ochranou nášho kultúrneho dedičstva.

Príjemné prostredie Smolenického zámku významne prispelo k vytvoreniu priateľskej pracovnej atmosféry, v ktorej účastníci, nehľadiac na čas a únavu, zapojene diskutovali až do neskorých večerných hodín. Mnohí z nich využili ešte stále platnú ponuku Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV na zakúpenie odbornej literatúry za výhodné ceny. Myslím, že napriek vyčerpujúcejmu a tematicky nesúrodému programu Zjazdu slovenských archeológov '91 splnil svoj účel. Dosiahnutie vytýčených cieľov (pozri Závery Zjazdu slovenských archeológov) bude však vo veľkej miere závisieť od systematickej práce nás všetkých na prospech spoločnej veci.

K. Kuzmová

ZÁVERY ZJAZDU SLOVENSKÝCH ARCHEOLÓGOV

Slovenskí archeológovia sa v dňoch 13.-15. februára 1991 oboznámili s najnovšími výsledkami archeologického bádania predovšetkým v oblasti základného terénneho výskumu. Hlavnú pozornosť však zamerali na riešenie aktuálnych otázok slovenskej archeológie, ktoré zvlášť naliehavo vystupujú v spojitosti so zásadnými politickými a ekonomickými zmenami v našej spoločnosti a konkrétne i s očakávanou, dosiaľ však ešte nerealizovanou reštrukturalizáciou všetkých vedeckých, vzdelávacích a osvetových inštitúcií. Slovenskí archeológovia si uvedomujú nebezpečie pasívneho vyčkávania na nové legislatívne úpravy, ktoré môžu v mnohých smeroch ovplyvniť najmä intenzitu výskumu najstarších spoločenstiev na našom území i počiatkov dejín slovenského národa. Za tejto situácie považujú za najdôležitejšie v najbližšom období (rok 1991, resp. 1992):

1. Pokračovať v záchrane ohrozených kultúrnohistorických pamiatok a pamätníkov. Koordináciou tejto úlohy je poverený Archeologický ústav SAV a konkrétnym vypracovaním programu Komisia pre terénny archeologický výskum na Slovensku, zložená zo zástupcov AU SAV, vysokých škôl, múzeí a pamiatkových inštitúcií.

2. Poveriť Komisiu pre terénny archeologický výskum na Slovensku požiadať Ministerstvo financií SR a Ministerstvo kultúry SR o vytvorenie účelového finančného fondu s osobitným štatútom, z ktorého by sa zabezpečili najnaliehavejšie záchranné výskumy archeologických lokalít na Slovensku.

3. Počas obdobia útlmovej výkopovej aktivity venovať zvýšenú pozornosť terénnemu prieskumu s osobitným dôrazom na vybrané regióny a mikroregiony.

4. Realizovať program Centrálnej evidencie archeologických nálezísk v podobe navrhnutých evidenčných kariet (EKAN), doplnených o podstatné pripomienky účastníkov zjazdu. Za úlohu zodpovedá Archeologický ústav SAV, jeho plnenie zabezpečujú všetci archeológovia na Slovensku, ktorým bude centrálna evidencia určená. Archeologický ústav SAV vypracuje žiadosť o začlenenie tohto projektu do grantových úloh.

5. V súvisi s možnosťami deponovania archeologického materiálu z výskumov Archeologického ústavu SAV do regionálnych múzeí vytvoriť v zmysle zákona o och-

Informátor

Č00523, 1991, roč.2, AU

40 00000 00523 0

rane zbierkového fondu ako národného kultúrneho dedičstva predpoklady na úspešnú realizáciu tejto úlohy.

6. Poveriť výbor Slovenskej archeologickej spoločnosti zaoberať sa otázkami spolupráce s amatérmi - záujemcami o archeológiu predovšetkým z radov mládeže. V spojitosti s touto úlohou poveriť výbor SAS preskúmať aj možnosti spolupráce s Maticou slovenskou a vypracovať pre Ministerstvo školstva SR návrh na zintenzívnenie výučby dejepisu so zvláštnym dôrazom na praveké a včasnohistorické obdobie.

So závermi Zjazdu slovenských archeológov budú oboznámení všetci riaditelia príslušných inštitúcií a pracovníci archeologickej vednej disciplíny.

ZÁCHRANA, EVIDENCIA A DOKUMENTÁCIA ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZÍSK

Za posledných štyridsať rokov sa na území Slovenskej republiky získalo ohromné množstvo údajov o nových archeologických náleziskách, ktoré tvoria základ poznania najstarších dejín našej vlasti. Ani tento stav nás však nemôže uspokojiť, pretože mnohé lokality boli značne narušené alebo úplne zničené bez toho, že by sa na nich bol uskutočnil záchranný alebo aspoň zisťovací archeologický výskum. Preto by mala archeologická obec, zložená z pracovníkov Archeologického ústavu SAV, múzeí, pamiatkových stredísk a FF UK, vyvinúť maximálne úsilie a získať široký okruh záujemcov, ktorí by mohli pomôcť pri záchrane a ochrane pamätníkov našej minulosti.

Nie je v silách archeológov realizovať výskumy na všetkých lokalitách, ktoré by to potrebovali nielen v záujme ich bližšieho poznania, ale najmä preto, aby sa predišlo ich zničeniu. Preto je potrebná aj pomoc verejnosti. Ide tu predsa o záchrana nášho kultúrneho dedičstva.

V období I. republiky pracovalo na Slovensku iba niekoľko archeológov, a predsa sa im podarilo zachrániť veľké množstvo pamiatok a získať informácie o stovkách archeologických nálezísk. Pomáhal im široký okruh dobrovoľných spolupracovníkov: učitelia, knazi, notári, cestári, hrobári, majitelia stavebných firiem a mnoho iných, ktorí prichádzali pri svojej práci do styku s archeologickými nálezmi alebo s ľuďmi, čo takéto pamiatky našli. Robili to nezištne, pretože vedeli, že tak prispievajú k lepšiemu poznaniu našich dejín.

Aj teraz majú archeológovia spolupracovníkov, ktorí venujú veľa svojho voľného času záchrane pamiatok. Patrí im za túto pomoc naša úprimná vďaka. Žiaľ, začína sa však rozmáhať priekupníctvo s archeologickými nálezmi a ich zámerné vyhľadávanie za účelom predaja, a tým aj nekontrolovateľné ničenie archeologických lokalít. Pritom si títo ľudia neuvedomujú, že takýmto konaním poškodzujú nielen terén náleziska, ale znehodnocujú aj pôvodnú situáciu a vlastné nálezy.

Lahostajnosť a koristníctvo sa nám vypomstia v budúcnosti, keď už nebudeme mať čo chrániť a skúmať. Zostanú iba torzá zničených a vykradnutých lokalít, často ešte poškodených aj zásahmi stavebných organizácií, kameňolomami, rekultiváciou pôdy, melioráciami a pod.

To, čo zanechali minulé generácie, je majetkom nás všetkých, a nie iba tých jednotlivcov, ktorí cítia príležitosť zbohatnúť na burzách a aukciách bez ohľadu na to, čo sa s týmito predmetmi a náleziskami deje. Preto Slovenská archeologická spoločnosť vyzýva všetkých, ktorí majú vzťah k svojej domovine, aby pomáhali chrániť a evidovať tieto vzácne pamiatky. Často aj málo výrazné nálezy keramiky v dolinke hornatého Slovenskasú vzácnym dokladom prítomnosti človeka v určitom mikroregióne, kde sa podieľal svojou hrivnou na zveľadovaní a skultúrňovaní tejto krajiny. A to už nehovoríme o pokladoch bronzových predmetov, keltských, rímskych a stredovekých mincí, rozsianých pohrebiskách a sídliskách, hradiskách, rímskych táboroch a pod., ktoré sú často stredobodom pozornosti tzv. bádateľov. Získané nálezy im v podstate nič nehovoria ani o význame lokality ani o jej datovaní, sú to pre nich len predmety bez väčšej vypovedacej hodnoty.

Iba spojením síl profesionálnych archeológov a spolupracovníkov môžeme zachrániť pre budúcnosť aspoň to torzo pamiatok najstarších dejín našej vlasti, čo nám ešte zostalo. Bude to záslužná práca a oceniť ju budú vedieť iba nasledujúce generácie.

Slovenská archeologická spoločnosť víta ponuku na spoluprácu od členov archeologických krúžkov, ktorých taktiež trápi terajší stav a chcú sa podieľať na tejto činnosti. Členovia SAS prerokovali tieto otázky aj na Zjazde slovenských archeológov, ktorý sa konal v dňoch 13.-15. 2. 1991 v Smoleniciach. Dúfame, že táto spolupráca prinesie úžitok jednej aj druhej strane, ale predovšetkým z toho bude mať prospech celá naša spoločnosť.

Komisia poverená výborom SAS vypracovala Návrh programu spolupráce medzi Slovenskou archeologickou spoločnosť, archeologickými krúžkami a ostatnými záujemcami o archeológiu, ktorý tu predkladáme celej archeologickej obci.

J. Moravčík

NÁVRH PROGRAMU SPOLUPRÁCE MEDZI SLOVENSKOU ARCHEOLOGICKOU SPOLOČNOSŤOU, ARCHEOLOGICKÝMI KRÚŽKAMI A ĎALŠÍMI ZÁUJEMCAMI O ARCHEOLÓGIU

1. SAS predloží zoznam múzeí a pracovníkov, ktorí budú poverení spoluprácou s archeologickými krúžkami a ďalšími záujemcami o archeológiu. Celoštátny aktív archeologických krúžkov predloží zoznam krúžkov aj s počtom členov.
2. SAS zorganizuje dvojdnový seminár pre zástupcov existujúcich amatérskych skupín (krúžkov), tematicky zameraný na činnosť v teréne pri menších záchranných akciách, prieskumoch, dokumentácii a na získanie základných teoretických vedomostí. Takýto seminár sa môže periodicky opakovať.
3. SAS požiada svojich členov profesionálov, aby koordinovali amatérsku aktivitu. V rámci SR bude túto činnosť riadiť člen poverený výborom SAS.
4. Členovia krúžkov a ďalší spolupracovníci sa zaviazu informovať múzeá, prípadne priamo AÚ SAV o svojej terénnej činnosti a získané nálezy spolu s dokumentáciou im odovzdajú.
5. Pracovníci múzeí a AÚ SAV budú pravidelne informovať členov krúžkov a ďalších spolupracovníkov o situácii v regióne.
6. Medzi múzeami a AÚ SAV na jednej strane a krúžkami na strane druhej sa uzatvorí písomnú dohodu o spolupráci. Prácu krúžkov odporúčame orientovať na sledovanie stavu známych lokalít, ohlasovanie zásahov do terénu, sledovanie stavebných akcií, vyhľadávanie nových nálezísk a ich dokumentáciu. Informácie sa budú sústreďovať v príslušnom múzeu a potom v AÚ SAV. V zmysle zákona 27/87 sa členovia krúžkov a ďalší spolupracovníci (rovnako ako profesionálni archeológovia) zaviazu, že nebudú podporovať vznik súkromných zbierok archeologických náleзов a budú sa snažiť zabrániť mu.
7. SAS bude raz v roku informovať o výsledkoch spolupráce (Informátor SAS, AVANS) a pomáhať pri prezentácii výsledkov činnosti v teréne.
8. Členovia krúžkov a ďalší spolupracovníci budú pravidelne konzultovať svoju činnosť na príslušnom pracovisku, pomáhať pri spracúvaní materiálu; múzeá a AÚ SAV budú poskytovať informácie o situácii na jednotlivých lokalitách, literatúru, nálezové správy, videozáznamy; SAS bude zasielať ponukový list novej literatúry a prírastky knižnice.
9. Členovia SAS budú vystupovať proti vykonávaniu terénnych archeologických výkopov bez odborného dozoru.
10. Členovia krúžkov budú osvetou a konzultáciami na školách a v podnikoch získavať údaje o nálezoch a lokalitách, ktoré doteraz nie sú známe. V prípade zistenia nových skutočností budú informovať príslušné múzeum, ktoré by mohlo tieto nálezy odkúpiť alebo aspoň zdokumentovať, aby sa nestali predmetom predaja doma, prípadne neboli vyvezené mimo územia.
11. SAS sa zaväzuje, že najvýraznejšie súpisové alebo iné práce predloží každoročne výboru na ohodnotenie formou odmeny.

Komisia pre spoluprácu so záujemcami o archeológiu pri SAS

PRVNÍ ZASEDÁNÍ HLAVNÍHO VÝBORU ČESKÉ ARCHEOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI PŘI ČSAV

Dne 25. dubna 1991 se poprvé sešel nově zvolený hlavní výbor České archeologické společnosti, vyšlý z voleb na valném shromáždění Československé společnosti archeologické při ČSAV v Praze 16. března 1991, kdy schválením nových stanov tato společnost zanikla a byla nahrazena společností omezenou na území ČR.

Předseda této nové společnosti, která právně i tradicí úzce navazuje na ČSSA, byl zvolen již 16. 3. 1991 - je jím PhDr. Karel Sklenář, CSc. (Národní muzeum, Praha). Na schůzi 25. 4. 1991 výbor zvolil své funkcionáře: místopředsedy se stali PhDr. Ludvík Belcredi a PhDr. Zdeněk Meřínský, CSc. (oba Moravské zemské muzeum, Brno), vědeckým tajemníkem PhDr. Michal Lutovský a hospodářem PhDr. Miloš Slabina (oba Národní muzeum, Praha). Zástupcem ČAS v Radě vědeckých společností ČSAV byl zvolen PhDr. Jan Frolík, CSc. (Archeologický ústav ČSAV, Praha). Rekonstruována byla i redakční rada Zpráv ČAS, jejímž členem však zůstává podle dřívější dohody zástupce SAS PhDr. Zdeněk Farkaš.

Dále se schůze zabývala především problematikou připravovaného zákona ČNR o kulturních památkách a zejména otázkami navrhovaného zavedení oprávnění k terénním výzkumům pro organizace a licenci pro jednotlivce, jejichž udělení ministerstvem kultury ČR má být vázáno na souhlas komise profesního svazu archeologů. Z diskuse vyplynula nutnost vytvořit komisi pro stanovení pravidel udělování a odebrání licencí a oprávnění; jejím sestavením a vedením byl pověřen dr. M. Lutovský. Dalším bodem byla příprava sjednocení způsobů evidence archeologického materiálu, jemuž má být věnován seminář muzejních archeologů ČR v Jihlavě v červnu

1991 za účasti zástupcov nemuzejných pracovišť. V radě námětů vyplynula potřeba obnovení tradičních styků se SAS, protože mnohé problémy v obou republikách budou obdobné; to se stane jedním z důležitých úkolů nově konstituovaného výboru.

K. Sklenář

XII. KONGRES UISPP

V dnech 1.-7. septembra 1991 sa uskutoční v Bratislave XII. kongres Medzinárodnej únie prehistorických a protohistorických vied (UISPP). Usporiadateľom a garantom vedeckého programu kongresu je Archeologický ústav SAV v Nitre, administratívne a komerčiallyne záležitosti vybavuje INCHEBA. Prezidentom XII. kongresu UISPP je akademik B. Chropovský (ČSFR), generálnym sekretárom prof. dr. J. Nenquin (Belgicko), predsedom organizačného komitétu dr. J. Pavúk, CSc. (ČSFR). Odborné rokovania budú prebiehať v pätnástich sekciách, členiacich sa na subsekcie, a v kolokviách. Sekcie majú takúto tematickú náplň: I. - metodológia; II. - vedecké metódy v archeológii; III.-X. - problematika od paleolitu až po stredovek v Európe, európskej a ázijskej časti ZSSR, v Prednej Ázii; XI. - mediteránna oblasť (archeológia, história, ekonomika, ekológia); XII. - osídlenie v Afrike, Ázii a Austrálii; XIII. - osídlenie Ameriky; XIV. - umenie a reližia; XV. - ochrana kultúrnych pamiatok, archeológia a súčasnosť. Pred kongresom (v dňoch 27. 8. - 1. 9. 1991) sa budú konať dve exkurzie (exkurzia A - Slovensko, exkurzia B - české krajiny) a v priebehu kongresu sa uskutoční deväť menších exkurzií na významné archeologické výskumy a lokality. Na informáciu uvádzame archeologické lokality, resp. miesta s múzeami, významnými inštitúciami a historicko-umeleckými objektmi na Slovensku, ktoré navštívia účastníci spomínaných exkurzií: Bratislava, Bratislava-Devín, Bratislava-Dúbravka, Bratislava-Rusovce, Stupava, Dolné Janíky, Čataj, Trnava, Borová, Smolenice, Piešťany, Moravany nad Váhom, Moravany nad Váhom-Ducové, Nové Mesto nad Váhom-Mnešice, Bošáca-Zemianske Podhradie, Trenčín, Martin, Zuberec, Liptovská Mara, Štrbské Pleso, Poprad, Ondrej-Hôrka, Leyoča, Spišský hrad, Košice, Nižná Myšľa, Domica, Včelince, Rimavská Sobota, Bina, Komárno, Iža-Leányvár, Čalovo, Sered-Šintava, Nitra, Kostoľany pod Tribečom, Hronský Beňadik, Nové Vozokany.

D. Bialeková

KRONIKA

Blahoželáme

Životné jubileá v r. 1991 oslávili a oslavia títo naši členovia:

- 85 rokov Štefan Pozdišovský (23. 12. 1906)
- 70 rokov Vladimír Jamárik (21. 9. 1921), Bohuslav Novotný (3. 10. 1921)
- 65 rokov Jaroslav Vizdal (21. 4. 1926), Bohuslav Chropovský (9. 8. 1926), Igor Hrubec (16. 10. 1926)
- 60 rokov Jozef Paulík (30. 3. 1931), Mária Novotná (26. 4. 1931), Pavol Kuka (23. 6. 1931), Magda Pichlerová (16. 9. 1931), Emília Chropovská (18. 12. 1931)
- 50 rokov Alexander Ruttkay (24. 4. 1941), Dušan Guller (26. 5. 1941), Štefánia Tóthová (28. 6. 1941), Eva Hajnalová (21. 7. 1941), Marta Remiášová (8. 10. 1941), Karol Pieta (17. 11. 1941), Dušan Janek (18. 11. 1941).

Noví členovia SAS

Martin Bóna, Štefan Meliš, Gustáv Soták, Ivan Staník, Michal Šimkovic, Ľubomír Voštinár.

Inaugurácia

Dňa 30. 5. 1991 odznela na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave inauguračná prednáška prof. Márie Novotnej na tému Počiatky farebnej metalurgie na Slovensku (Výpoved archeologických nálezov).

ZOZNAM INŠTITÚCIÍ S ARCHEOLÓGIAMI NA SLOVENSKU (okrem AÚ SAV v Nitre)

Balneologické múzeum
921 01 PIEŠŤANY
Bača Róbert, PhDr.
Krupa Vladimír, PhDr.

Filozofická fakulta UK
Katedra všeobecných dejín
a archeológie
Gondova ul. 2
818 01 BRATISLAVA
Hoščo Jozef, PhDr., CSc.
Krekovič Eduard, PhDr., CSc.
Novotná Mária, Doc. PhDr., DrSc.
Štefanovičová Tatiana, Doc. PhDr., CSc.

Gemerské múzeum
979 01 RIMAVSKÁ SOBOTA
B. Kovács Štefan, PhDr.

Hornonitrianske múzeum
971 01 PRIEVIDZA
Remiášová Marta, PhDr.

Kysucké múzeum
022 01 ČADCA
Čurišová Marcela, PhDr.

Liptovské múzeum
034 50 RUŽOMBEROK
Múdry Peter, PhDr.

Mestské múzeum
Primaciálne nám. 8
811 01 BRATISLAVA
Baxa Peter, PhDr.
Fiala Anton, PhDr.
Keller Igor, PhDr.
Plachá Veronika, PhDr.
Schmidtová Jarmila, PhDr.
Štefanec Peter, prom. hist.
Weber Vladimír, prom. hist.

Mestský ústav ochrany
pamiatok
Nálepkova ul. 17
814 44 BRATISLAVA
Klinčoková Katarína, prom. hist.
Maruniaková Marta, PhDr.
Musilová Margaréta, PhDr.

Novohradské múzeum
984 01 LUČENEC
Kaczarová Iveta, PhDr.

Oblastné nitrianske múzeum
Štefánikova tr.
950 50 NITRA
Ruttkayová Jaroslava, PhDr.

Oblastné podunajské múzeum
ul. G. Steinera 13
945 01 KOMÁRNO
Ratimorská Priska, PhDr.
Trugly Alexander, PhDr.

Okresné múzeum
Komenského 15
920 01 HLOHOVEC
Novosedlík Peter, prom. hist.

Okresné múzeum
Hurbanova 7
940 01 NOVÉ ZÁMKY
Krásny Alexander, prom. hist.
Liszka Jozef, PhDr.
Vida Štefan, PhDr.

Okresné vlastivedné múzeum
924 00 GALANTIA
Ižóf Jozef, prom. hist.

Okresné vlastivedné múzeum
094 31 HANUŠOVCE NAD TOPLOU
Jenčová Mária, PhDr.

Okresné vlastivedné múzeum
066 01 HUMENNÉ
Strakošová Ivana, PhDr.

Okresné vlastivedné múzeum
Hrad
064 01 STARÁ ĽUBOVŇA
Roth Peter, PhDr.

Podtatranské múzeum
Vajanského ul.
058 01 POPRAD
Kovalčík Richard

Považské múzeum
Budatínsky zámok
010 01 ŽILINA
Moravčík Jozef, prom. hist.

Slovenské národné múzeum
Archeologické múzeum
Vajanského nábr. 2
814 36 BRATISLAVA
Bartík Juraj, PhDr.
Demeterová Soňa, PhDr., CSc.
Drenko Zoltán, PhDr.
Egyházy-Jurovská Beáta, PhDr.
Farkaš Zdeněk, PhDr.
Füryová Klára, PhDr.
Habovštiak Alojz, PhDr., CSc.
Halagan Juraj, PhDr.
Holčík Štefan, PhDr., CSc.

Lesák Branislav, PhDr.
Paulík Jozef, PhDr., CSc.
Pichlerová Magda, PhDr., CSc.
Prášek Karel, PhDr.
Rybáriková-Szerdahelyi Margaréta, PhDr.
Studeníková Etela, PhDr., CSc.
Tomčíková Katarína, PhDr.
Turčan Vladimír, PhDr.
Vallašek Adrián, PhDr.
Zacsková Mária, PhDr.
Zachar Lev, PhDr., CSc.

Slovenské národné múzeum
Banské múzeum
969 00 BANSKÁ ŠTIAVNICA
Labuda Jozef, PhDr.

Slovenské národné múzeum
Etnografické múzeum
036 01 MARTIN
Slaninák Milan, PhDr.

Slovenský ústav pamiatkovej
starostlivosti
Radvanská ul. 1
814 06 BRATISLAVA
Tóthová Stefánia, prom. hist.

Stredoslovenské múzeum
nám. SNP 4
974 00 BANSKÁ BYSTRICA
Mácelová Marta, PhDr.

Tekovské múzeum
934 01 LEVICE
Pöhlhsová Margaréta, PhDr.

Trenčianske múzeum
Mierové nám. 46
911 01 TRENČÍN
Nešporová Tamara, PhDr.

Ústav pamiatkovej
starostlivosti
nám. SNP 16
975 65 BANSKÁ BYSTRICA
Hanuliak Václav, PhDr.

Ústav zdravotnej výchovy
Sasinkova 13
816 37 BRATISLAVA
Makovická Zuzana, prom. hist.

Vlastivedné múzeum
968 01 NOVÁ BAŇA
Konečná Katarína, PhDr.
Trglna Gejza, PhDr.

Vlastivedné múzeum
Štefánikovo nám. 1
955 01 TOPOĽČANY
Wiedermann Egon, PhDr.

Vlastivedné múzeum
075 01 TREBIŠOV
Chovanec Ján, prom. hist.

Vlastivedné múzeum
nám. SNP
960 01 ZVOLEN
Kuka Pavol, PhDr., CSc.

Východoslovenské múzeum
nám. Maratónu mieru 2/A
040 01 KOŠICE
Gašaj Dárius, PhDr.
Mačalová Hana, PhDr.

Záhorské múzeum
909 01 SKALICA
Drahošová Viera, PhDr.

Západoslovenské múzeum
Múzejné nám. 3
918 09 TRNAVA
Mészárosová Klára, PhDr.
Novák Petr, PhDr.

Zemplínske múzeum
071 01 MICHALOVCE
Gačková Lýdia, PhDr.

PRÍPADNÉ ZMENY A DOPLNKY PROSÍME
NAHLÁSIŤ REDAKCII INFORMÁTORA

OZNAMY

Výstavy
Bratislava-Devín: Výstava Kelti na strednom Dunaji je usporiadaná v spolupráci Mestského múzea a Slovenského národného múzea v Bratislave, Archeologického múzea SAV v Nitre a viedenskej univerzity. Otvorená bude do konca októbra denne okrem pondelka. Vystavené nálezy sú z Plaveckého Podhradia, Bratislavy, Devína, Oberleiserbergu, Braunsbergu a Leopoldsbergu.
Košice: Vo Východoslovenskom múzeu je od apríla do konca júna expozícia Herman Ottó Múzea v Miskolci pod názvom Poklady doby bronzovej. Otvorená je denne okrem pondelka.
- V krajskej knižnici sa pripravuje séria krátkodobých informatívnych výstav zameraných na sprostredkovanie poznatkov o živote pravekých obyvateľov východného Slovenska (v spolupráci s Výskumným pracovným strediskom Archeologického ústavu SAV v Košiciach). Prvá z nich, Staršia doba kamenná, bude sprístupnená v júni 1991 v priestoroch knižnice.

- Pri príležitosti festivalu cirkevnej piesne v októbri 1991 bude v Košiciach výstava Začiatky sakrálnej architektúry na východnom Slovensku, ktorou budú prezentované výsledky archeologického výskumu dokumentujúceho počiatky kresťanstva.

- Klub priateľov výtvarných umení v Košiciach má dlhoročnú spoluprácu s Výskumným pracovným strediskom AÚ SAV, ktorého pracovníci v ňom každoročne prednášajú o najnovších výsledkoch archeologického bádania. Na jún 1991 sa plánuje exkurzia na nálezisko Zemplín s odborným sprievodom archeológa.

Liptovská Mara: Na hradisku Havránok (národná kultúrna pamiatka) je sprístupnená rekonštrukcia obydľí, opevnenia a obetiska z doby laténskej.

Prešov: Vo vlastivednom múzeu bola roku 1990 otvorená nová archeologická expozícia, na ktorej sú sprístupnené najpozoruhodnejšie nálezy zo starých fondov, ale aj materiál z výskumov realizovaných v posledných rokoch v zbernej oblasti múzea, predovšetkým na Šarišskom hrade, v Šarišských Michaľanoch a Ostrovanoch.

Topoľčany: Vlastivedné múzeum (Štefánikovo nám. 1) reštalovalo expozíciu. Otvorená je denne od 8.00 do 15.30 h v mesiacoch apríl až december 1991.

CELONÁRODNÉ OSLAVY 150. VÝROČIA NARODENIA ANDREJA KMEŤA

Ministerstvo kultúry SR, Slovenské národné múzeum - Etnografické múzeum v Martine, Matica slovenská, Biskupský úrad v Banskej Bystrici, Mestský úrad v Žiari nad Hronom, Obecné zastupiteľstvo v Bzenici a Slovenská spoločnosť pre dejiny vied a techniky v Bratislave boli hlavnými organizátormi osláv, ktoré sa uskutočnili v dňoch 17.-19. mája 1991. Na programe bola vedecká konferencia v Žiari nad Hronom, kde poprední slovenskí bádatelia zhodnotili vedecký prínos Andreja Kmeťa v oblasti prírodných vied, geológie, mineralógie, archeológie, jeho zásluhy o vznik Muzeálnej slovenskej spoločnosti, zásluhy muzeológa, zberateľa, propagátora, organizátora, kňaza, národného buditeľa. Referáty budú v plnom znení publikované v biobibliografickom zborníku v r. 1992. Miestne oslavy sa konali v Preňčove a Bzenici. Ich súčasťou bola návšteva pamätnej izby a vernisáž výstavy. 19. mája oslavy pokračovali v Martine slávnostnou omšou, pietnou spomienkou na Národnom cintoríne, odhalením pamätnej tabule, vernisážou výstavy a kultúrnym programom.

G. Brezinová

REDAKČNÉ VÝZVY

- Redakcia Bibliografie slovenskej archeológie sa obracia s výzvou na kolegov archeológov z iných pracovísk ako z Archeologického ústavu SAV:

Máme snahu poskytnúť v Bibliografii slovenskej archeológie komplexnú informáciu o slovenskej archeologickej literárnej produkcii za kalendárny rok. Prosíme Vás preto, aby ste vždy do 31. marca poslali na adresu zostavovateľky PhDr. Hany Mačalovej (Východoslovenské múzeum, nám. Maratónu mieru 2/A, 040 00 Košice) bibliografické záznamy svojich prác vydaných v uplynulom roku. Záznam má obsahovať meno autora, názov práce, názov časopisu (zborníka, novín a pod.), v ktorom je práca uverejnená, jeho ročník, číslo a strany, na ktorých ju možno nájsť. Bibliografické údaje príspevkov publikovaných v r. 1990 od Vás čakáme do konca júna t. r.

- Redakcia Informátora SAS oznamuje všetkým záujemcom o uverejnenie príspevkov, že rukopisy môžu zasielať priebežne na adresu Slovenská archeologická spoločnosť, 949 21 Nitra-Hrad. Uzávierka nasledujúceho čísla bude 15. 10. 1991. Vítané sú krátke správy a oznamy o prednáškach, výstavách, exkurziách, prieskumoch, výskumoch, nových knihách a pod., skrátka o všetkom, čo súvisí s činnosťou Slovenskej archeologickej spoločnosti a so širokými záujmami jej členov.

Vydáva Slovenská archeologická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied ako internú tlač v Reprografickom stredisku Archeologického ústavu SAV v Nitre. Zodpovedná redaktorka: PhDr. D. Bialeková, CSc. Výkonná redaktorka: H. Bublová. Redakčná rada: PhDr. G. Brezinová, PhDr. D. Čaplovič, CSc., PhDr. Z. Farkaš, PhDr. K. Kuzmová, PhDr. M. Salaš. (Na embléme pintadera zo 6. stor. pred n. l. zo Smoleníc. Návrh a grafické stvárnenie J. Marettová.)